

Bijlage – Evaluatie eerdere projectoproepen Natuur in je School

1. Leerlessen en aanpassingen

A. Algemeen

- De **vraag naar financiële middelen vanuit scholen blijft hoog**. Sinds de vorige subsidieoproep werd afgesloten, ontving de administratie via de algemene NIJS-mailbox al zo'n 80 individuele vragen over een mogelijke nieuwe oproep en de timing ervan. Ook MOS-begeleiders en andere organisaties krijgen deze vraag en stellen scholen op de hoogte over nieuwe subsidierondes. Dit cijfer is dus wellicht kleiner dan het eigenlijke aantal scholen met interesse.
- **Ook in de media en het publiek debat leeft het onderwerp sterk**. De subsidieoproep heeft duidelijk een breder maatschappelijk effect dan de gerealiseerde schoolvergroening alleen. Het sneeuwbal effect dat deze vergroende speelplaatsen veroorzaken en het publieke debat rond vergroening en verharding/ontharding dat zo op gang komt is niet te onderschatten.
 - In een recent krantenartikel ([NB 15 maart 2025](#)): *"Exacte cijfers over al dat tegelwippen op school zijn er niet. Cedric Ryckaert schat dat intussen één op de vijf scholen in Vlaanderen er op de een of andere manier mee bezig is, alles samen een achthonderdtal."*
 - Momenteel loopt er ook een [wedstrijd van een krant](#) waarbij je als school kans maakt op €50.000 om een speelplaats te vergroenen. Honderden scholen nemen deel aan de wedstrijd.
- In 2024 werden 28 *goede* projecten (score boven 65%) niet gesubsidieerd omdat het voorziene budget dat niet toeliet. Een deel van deze scholen en anderen die niet geselecteerd werden, zouden graag een nieuwe aanvraag indienen. 27 scholen dienden in 2024 voor de tweede keer een aanvraag in.

	Ingediend	Geselecteerd	Onvoldoende budget	Onvoldoende score	Niet ontvankelijk
2022	117	103	0	10	4
2023	241	167	0	67	7
2024	135	60	28	40	7

- Op basis van de goedgekeurde dossiers van de vorige twee oproepen, zou **18 ha onthard** en **21 ha kwalitatief vergroend** worden.
- Per provincie zien de verhoudingen er als volgt uit:

Provincie	Ingediend 2023	Goedgekeurd 2023	Ingediend 2024	Goedgekeurd 2024
Antwerpen	59	38	39	19
Limburg	48	35	31	13
Oost-Vlaandere	79	60	30	8
Vlaams-Brabant	21	15	17	3
West-Vlaanderen	27	19	11	2
totaal:	234	167	128	45

- Verhoudingen tussen ingediende projecten en goedgekeurde projecten waren relatief gelijk. Enkel in Vlaams-Brabant waren scores significant iets lager.

B. Beoordeling projecten

- In 2022 was er in het reglement **geen minimumscore** geformuleerd voor het in aanmerking komen van projecten, zolang het budget toereikend was, kon het project in principe gesubsidieerd worden. In overleg met het toenmalige kabinet werd een minimumscore van 50% gehanteerd op de totale projectbeoordeling. Sommige van die projecten scoorden erg zwak op deelcriteria. Vanaf 2023 werd opgenomen dat voor **4 hoofdcriteria minstens een voldoende** moest behaald worden om in aanmerking te komen. Deze hoofdcriteria zijn **duurzaamheid, educatieve meerwaarde, betrokkenheid van stakeholders** en externe uitstraling (*voortraject* in 2025) en **kosten-baten**.
- Voor de oproep van 2024 werd de beoordeling verder scherp gesteld. Voornamelijk het criterium "**kosten-baten**" werd aangepast om een **objectievere en eenduidige beoordeling** door de jury te kunnen garanderen.
 - Zo werden bijvoorbeeld de **subsidies per leerling** berekend en vergeleken om na te gaan of de totale projectkosten in balans is met het totaal aantal leerlingen.
 - Het **correct en gedetailleerd** invullen van het **begrotingssjabloon** en **transparant** zijn over de inzet van andere subsidies werd een belangrijke voorwaarde.
 - Het aandeel van de investering dat naar **natuurontwikkeling** gaat werd ook opgenomen als kosten-baten criteria in de beoordeling.

C. Aanpassingen oproep 2025

- Ook bij het voorbereiden van de oproep van 2025 werden de leerlessen uit de vorige jaren als vertrekpunt genomen. Daardoor zal het aanvraagformulier voor scholen **sneller en gemakkelijker** in te vullen zijn en zal ook de **administratieve last** van het beoordelen verlaagd worden.
 - Weglaten of aanpassen van vragen waar louter theoretische antwoorden op werden gegeven. (vb.: natuurlijk processen, goede bodemzorgen in alle fasen)
 - Aanpassen van vragen waarbij weinig differentie in de antwoordmogelijkheden en beoordeling is. (vb.: verhogen natuurcontact, verhogen welzijn)
- Het **mandaat** van het schoolbestuur wordt verplicht en eenvormig, naar analogie met de werking van AGION. Dit op vraag van schoolbesturen zelf en in overleg met AGION. De besturen zijn zo in alle gevallen volledig op de hoogte van de lopende aanvragen en kunnen waar gewenst ingrijpen.
- Kosten voor **regenwaterputten** worden gesubsidieerd (vorige jaren niet). Er was veel vraag naar vanuit scholen en dit past in het kader van klimaatadaptatie. De drempel naar een slim waterbeleid wordt zo ook verlaagd.
- **Ontharding** werd duidelijker gedefinieerd. Er mag bedekt worden met losse natuurlijke materialen (bijvoorbeeld zand, schors). Hier kwamen veel vragen over en hierover was veel onduidelijkheid. Een zekere bodembescherming is wel noodzakelijk om speeldruk aan te kunnen.
- **Bijenhôtels, vogelkasten, vleermuizenkasten en insectenhôtels** werden expliciet opgenomen als mogelijks te subsidiëren. Hier was in de vorige jaren onduidelijkheid over, maar de meerwaarde voor biodiversiteit en leerkansen is voldoende groot.
- Kosten voor **verharding** en elementen die niet rechte lijnen bijdragen aan natuur/adaptatiewaarde **mogen nog maximum 25% of €45.000** bedragen in plaats van 30% en

```
//
```

€60.000. Onder deze kosten vallen ook speeltoestellen. 25% is wel nog noodzakelijk om tegemoet te komen aan o.a. brandwegen en toegankelijkheid en het verlagen van de drempels naar scholen toe.

- Onder de **beoordelingscriteria** werden enkele punten toegevoegd rond gebruik van de buitenruimte en toegankelijkheid om dit te stimuleren. Dit gebeurde op basis van evaluatie van juryleden in voorbije jaren. Het onderdeel rond 'betrokkenheid van stakeholders en externe uitstraling' werd hernoemd naar het meer omvattende 'voortraject' en de zwaarte van die score werd van 15% naar 20% veranderd. Dit ten koste van het criterium kosten-baten dat van 15% naar 10% ging. De baten worden door andere criteria voldoende opgevangen en bij problematische projecten zou een tekort op kosten-baten in alle gevallen tot uitsluiting leiden.
- De subsidie werd in vorige jaren uitbetaald in een schijf van 60% aan de start en max 40% na rapportering. Dit werd **hervormd naar 30% voor opmaak finale plannen, 30% voor uitvoering en 40% achteraf**. Zo is er meer controle en overzicht over wat er exact gesubsidieerd wordt en kunnen misverstanden met de school sneller vermeden worden.

D. Voorstellen voor komende oproepen

Om scholen het best voor te bereiden op een subsidieoproep is de **garantie op een jaarlijks terugkerende oproep belangrijk**. Zo kunnen scholen een aanvraag indienen op het moment dat ze hier voldoende op voorbereid zijn (doorlopen voortraject). Qua timing ligt de deadline om een subsidieaanvraag in te dienen dan idealiter jaarlijks in mei. Zo kan de verwerking van de aanvragen ook vlot verlopen.

E. Leerlessen uitgevoerde projecten: tips voor scholen

Naast de continue evaluatie en optimalisatie van de subsidieoproep zelf, worden ook de leerlessen uit afgeronde schoolvergroeningstrajecten gebundeld. Deze inzichten zijn bedoeld om toekomstige projecten te versterken en scholen beter te ondersteunen. Deze zorgen niet voor aanpassingen in het reglement. Uit de eindrapportages komen tot dusver volgende aandachtspunten naar voren:

- Werk met **één aannemer** voor het volledige project, zo vermijd je versnippering en voorkom je ongewenst verrassingen.
- Zorg voor betrokkenheid en creëer **draagvlak** binnen én buiten de school.
- Werk met een **strakke tijdsplanning**, dit beperkt overlast en behoud betrokkenheid dankzij snelle oplevering.
- Laat je **professioneel ondersteunen** bij ontwerp en subsidieaanvraag en werk met ervaren ontwerpers.
- Baseer het ontwerp op **observaties van spelgedrag**.
- Voorzie op voorhand een gedragen **onderhoudsplan**.
- Blijf het project **evalueren en bijsturen** wanneer noodzakelijk.

2. Subsidiebedragen per school en impact op maximaal aantal te subsidiëren scholen

De voorziene budgetten varieerden in de voorbije jaren, waardoor het maximum aantal mogelijks subsidieerbare scholen varieerde:

- in 2022 werden 103 projecten geselecteerd voor ca. 9 miljoen euro;
- in 2023 werden 167 projecten gesubsidieerd voor ca. 20 miljoen euro;
- in 2024 waren dat 60 projecten voor ca. 7,6 miljoen.

Het grote aantal scholen in 2022 ligt aan een maximum subsidie van €150.000 per school dat jaar en een relatief lage gemiddelde gevraagde subsidie van 87 keuro. Door de maximale subsidie te verlagen van € 200.000 naar €150.000, kan per miljoen euro ongeveer 1 project extra gesubsidieerd worden. Het minimum subsidiebedrag lag steeds op €20.000, het maximum lag in 2023 en 2024 op €200.000.

Een overzicht van de verdeling van de gevraagde subsidies in 2023 en 2024:

	Minimum	1e Kwantiel ¹	Mediaan	Gemiddelde	3e Kwantiel ²	Maximum
Gevraagde subsidies 2023-2024 (€)	14.400	63.371	118.770	115.943	162.579	200.000

Hieruit blijkt dat de spreiding van de gevraagde middelen groot is. Het gevraagde budget wordt steeds afgewogen tegenover het aantal leerlingen op de school en andere baten waardoor de invloed van het budget op de score *an sich* niet significant is (m.a.w: grote én “kleine” projecten kunnen goed scoren). Het minimum is voorzien om overlap met lokale (provincies en gemeenten) subsidie te vermijden. Dit is in overleg geweest met de provincies. Subsidie op Vlaams niveau zal ertoe aanleiding geven dat lokale subsidie zal verdwijnen. Optimale afstemming/samenwerking met lopende vergroeningsinitiatieven in de omgeving (bv. van andere overheden) is cruciaal.

Inschatting aantal extra dossiers bij lagere bovengrens:

Binnen het voorziene budget van 3 miljoen euro en op basis van dossiers en rangschikking van vorige jaren, is de inschatting dat bij een verlaging tot 125 keuro 5 extra projecten gesubsidieerd kunnen worden. Bij een verlaging naar €100.000 zouden ongeveer 10 extra projecten gesubsidieerd kunnen worden.

3. Stand van zaken uitvoering goedgekeurde projecten

Alle gesubsidieerde projecten werden al minstens 1 keer gecontacteerd voor een tussentijdse stand van zaken. Over het algemeen zitten de meeste projecten op schema. Voor enkele projecten die hun vooropgestelde deadline niet zouden halen (zoals bv. een school met een problematiek van asbestverontreiniging), werd de einddatum officieel aangepast (nieuw MB).

Van de 227 projecten uit 2023 en 2024, werden er 8 al volledig opgeleverd, gerapporteerd en uitbetaald. Eén project werd stilgelegd wegens herbestemming van de school.

	Lopend	Afgerond
2023	158	8
2024	60	0

[illegible]

////////////////////////////////////
//